

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 18. Den 3 Mai 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

Offentlig Foranstaltning.

Under Dags Dato har det danske Cancellie tilskrevet
samtlige Øvrigheder i begge Riger saaledes:

P. M.

Ved Forordningen af 3 April 1771 § 2, har Hs.
Majestæt befaleet, at alle Ansøgninger, som indgi-
ves enten til Hs. Majestæt selv eller de kongelige
Kollegier, skulde først leveres til den vedkommen-
de Øvrighed, paa det at dennes Erklæring kun-
de tegnes paa Memorialen, m. v.

Men, uagtet bemældte Lovgivning forkynder, i
dens Indledning, det velgjørende Bemærke, hvortil
der sigtes ved denne Befaling, nemlig: at de, som
have grundede og besøiede Anliggender at fore-
drage,

drage, kunne desto hastigere faae Resolution, erfarer man dog bagligen, at foransørte Fremgangsmaade i Almindelighed ikke følges, og, at de Ansøgninger, som indkomme til Cancelliet, sjældent ere paategnede af Øvrighedene, saa at de desformedelst maae stikkes tilbage til Embedsmændene, for derfra at erholde de fornødne Oplysninger om Sagernes rette Sammenhæng, hvorved wegen Tid spildes unyttigen, og Afgjørelserne ikke kunne fremmes med vedbørlig Hurtighed. Dette Kollegium finder sig altsaa pligtigt til at bringe fornavnte Hs. Majestæts Befaling i Erindring og Kraft, til allerunderdanigst Efterlevelse, samt paa det nøieste at vaage over dens alvorlige Overholdelse. Til den Ende har man besluttet, at opfordre samtlige Øvrigheds og Embedsmænds midkjære Medvirkning, til at indskærpe den omhandlede Forordnings Bud, saavel i Almindelighed, som især hos Almuen, og at oplyse dem om dets Gavnlighed og Nytte for dem selv, samt derhos bekjendtgjøre, at de, der ei holde sig sammes Forskrift efterrettelig, maae tilskrive deres egen Forsømmelse, at deres Ansøgninger blive henlagte uden Svar eller Resolution.

I Overeensstemmelse hermed, anmodes Øvrighederne om, at kundgjøre denne Kollegiets Advarsel og Beslutning, paa saadan Maade, at ingen Vedkommen-
de skal kunne undskylde sig med Uvidenhed.

Ligesom man ogsaa, med Hensyn til betryggende Kontroller imod uforfødsent Ophold, tilli-

ge maa anmode samtlige Øvrigheds- og Embedsmænd, at ville, i deres Erklæringer, udtrykke-
 ligen nævne, under hvilket Datum Ansøgningen
 er dem tilhændekommet, samt, naar den er affendt
 til nogen anden, for at indhente Oplysninger,
 og endeligen, hvad Tid den er kommen derfra
 tilbage.

Forgivninger.

Direktionen for Stutterivæsenet har tilmældt Cancelliet, at Hs. Majestæt under 28 s. M. har resolveret
 saaledes:

"Vi ville allernaadigst, at den 12 § i vor An-
 ordning til Hesteavlens Opmuntring, af 8 Mai 1795,
 maa saaledes forandres, at de Hengster, som vort Stut-
 teri kan aarligen afgive til Hesteavlens Forbedring i Lan-
 det, maae sælges ved de sædvanlige Stutteriers Auktio-
 ner til de Høistbydende, imod at de stille Kaution af 300
 Rdlr., at Hengsten ikke udsøres af de danske Stater, og
 imod de samme Forpligtelser, som Forordningen af 8
 May 1795 paalægger dem, der erholde Hengster imod
 den fastsatte Godtgjørelse til Stutteri-Kassen.

De stutteridygte Hengster, som paa denne Maade
 blive at afgive fra Stutteriet, skulle to Maaneder,
 førend Auktionen holdes, i Aviserne, med deres Alder,
 Farve, Størrelse, Stutteritegn og Bessaffenhed, an-
 mældes. Som Tillæg til bemældte Anordning og til Op-
 must.

muntring for Vedkommende, ville Vi, at de stutteris dygtige Hengster, som ved de aarlige Besigtigelser forevises, og som dog ikke, fordi endnu Bedre ere foreviste, kunne tilkjendes Præmie, maae brændes med Mærket af et G med Krone over. Ogsaa ville Vi, at de omreisende Stutteri-Kommissarier i Danmark maae hvert Aar indbyde 1 eller 2 Sogne i de for Hesteavlens vigtigste Distrikter til, paa et bekvemt Sted i Sognet, at forevise deres Hengster og Hopper med Afkom, paa det at de derved kunne underrette Bønderne om de Feil, som begaaes ved deres Hesteavl, og hvad der kunde tjene til sammes Forbedring."

Denne allerhøieste Resolution er ved Plakat fra det danske Cancellie, under 25 April d. A., bekendtgjort.

Hs. Majestæt har, ved Resolution af 9 f. M., approberet de af Rentekammeret, i Følge Forordningen af 28 Juli 1784, søiede Foranstaltninger, hvorefter den, for de i Danmark indquarterede Kavalleri- og andre Regimenter og Korpser, for det Aar fra 26 Octbr. 1799 til Marsdagen 1800, fornødne Fourage af Havre, Hø og Halm er bleven anskaffet.

Af den dertil medgangne Bekostnings-Sum godtgøres, i Følge bemældte Forordnings 3die Artikel, af den kongelige Kasse for hver Tønde Havre 84 Skilling, for hvert Læs Hø 1 Rdlr. 64 Skilling, og for hvert Læs Halm

Halm 64 Skilling, men derimod bliver Resten, i Følge samme Artikel, at udrede af det samtlige kontribuable Ager og Engs Hartkorn i Danmark med tyve og ni Skilling pr. Tonde, som erlægges med indeværende Mars April og Juli Kvartalers Skatter, hver Gang det Halve; hvilket ved en Plakat fra Rentekammeret, under 17 f. M., er bekendtgjort.

Under 26 Marts d. N. er igjennem General-Land-Oekonomi- og Kommerce-Kollegium udfærdiget en Forordning angaaende Branddirektorer paa Landet i Danmark. Dens væsentlige Indhold er følgende: Siden Brandforsikkrings-*Anordningen* for Landet i Danmark af 29 Februar 1792, har denne Indretning haft saa god Fremgang, at ikke alene den forsikrede Sum er meget meer end fordoblet, men at flere nye Forsikringer endog bestandigen tilkomme i betydelig Mængde. De Amtmændene ved bemældte Brandforsikkring tillagte Forretninger ere ved denne Tilvert for en Deel saaledes tiltagne, at de, ved Siden af deres øvrige Embedsforretninger, ere dem byrdefulde. Ogsaa falder det Tilsyn og de Forretninger, som ved Forordningen om Brandvæsenet overalt paa Landet i Danmark, af samme Datum, ere paalagte Herredsfogderne og Birkedommerne, tilligemed deres øvrige Embedspligter, dem besværlige. Det er saaledes at vente, at det, som enhver især har at

iagt-

iaagtage i disse for Landet saa vigtige Anliggender, ikke overalt kan opfyldes med al fornøden Nøiagtighed, eller uden at andre Embedsforretninger derved undertiden maae lide; ligesom Brandforsikrings-Kontoret ved General Land-Oekonomi og Commerce-Kollegiet og omstøber ikke vil kunne bestride det med den nu værende Indretning forbundne Arbeid. Hs. Majestæt har derfor fundet nødvendigt, at paa Landet i Danmark, ligesom forhen er skeet i Hertugdømmerne, bestikkes særdeles Embedsmand, under Navn af Branddirektører, som disse Forretningers nøiagtige Udførelse kan paalægges, som en Hovedpligt; hvorved Kongen tillige har haft Hensyn til, at de forsikrede Bygningers Eiendomme, for den dermed forbundne Udgift, baade kunne vinde i betimeligere Sikkerhed, og tillige forkaanes for en Deel af de Omkostningaer, som vare en Følge af den forrige Indretning.

Det er saaledes Hs. Majestæts Villie og Befaling:

- 1) I ethvert nuværende Amtmandskab, og paa hver af de betydeligste Øer, vil Kongen, for det første, bestikke en Branddirektør med saadan vis aarlig Løn, som allerede er bestemt, eller herester maatte fastsættes.
- 2) Til denne Løn henlægges af de forsikrede Landbygningers aarlige Brandkontingent, fra indeværende Aars 1 Juli af, to Skilling af hvert forsikret 100 Rdlr., der samles i en særskildt Fond, hvis Overskud fra de aarlige Udgifter gjøres rentebærende, til Fondens Forøgelse.

3) Brand.

- 3) Branddirektøren skal boe paa et beleiligt Sted i hans Distrikt, i Nærheden af Amtmanden.
- 4) Branddirektørerne skulle være Amtmændene underordnede Embedsmænd, og pligtige til at adlyde de Befalinger, som dem af Amtmændene, i Henseende til deres Embed, vorde tillagte; ligesom det og skal være Amtmændenes Pligt at paaagte, at Branddirektørerne opfylde deres Embedspligter. Enhver Amtmand har til den Ende eengang aarligen at eftersee alle Branddirektørens Protokoller og Bøger, og, om deres foresundne Tilstand at gjøre Indberetning til General Land-Oekonomi- og Kommerce-Kollegiet.
- 5) I Følge heraf udfærdiges, fremdeles som hidindtil, alle Ordre og Foranstaltninger af Kollegiet til Amtmanden, som fremdeles vedbliver at have Over-Op-syn og Kommando over Brandvæsenet, saavelsom Over-Tilsyn med Brandsforsikringen, i det ham underlagte Amt, og meddeler Branddirektøren det For-rødne til Udførelse og Jagttagelse. Branddirektøren indsender alle Indberetninger, Forslag o. s. v. til Amtmanden, som med sine Betænkninger og Oplysninger fremsender dem til Kollegiet.
- 6) Branddirektørens Distrikt retter sig altid efter den Amtmands, han er underordnet, derfor maa samme og i Tiden forandres, ligesom Amtmandens, ved Indførelsen Tid efter Landen af Amternes nye Inddeling.

7) Brand:

7) Branddirektørernes Pligter og Forretninger ere i Almindelighed:

A. I Henseende til Brandvæsenet, i Følge Forordningen af 29 Febr. 1792.

I. Branddirektøren træder i Herredsfogdens og Birkedommerens Sted, i Henseende til Overholdelsen af bemældte Forordning i Følge 15 §; de aarlige Visitationer efter 17 §, og Kommando i Ildbrands-Tilsælde efter 25 §; dog beholder Herredsfogden og Birkedommeren, som Politimestere, hver i sin Jurisdiktion, fremdeles Tilsyn med Forordningens Esterlevelse, samt øverste Kommando ved Ildbrand, naar de derved kunne indfinde sig, og Amtmanden eller Branddirektøren ikke er tilstede. Over de aarlige Visitationer har Branddirektøren at holde en Protokol, som til den Ende af Amtmanden autoriseres og forsegles.

2) I Følge heraf bliver den i 18 § anordnede frie Befordring, til Visitationer og Sprøiternes Probering, af Amtmanden at foranstalte for Branddirektøren; ligesom og det i 21 § ommældte Bud om Ildbrand sendes til ham, og Brandsfogderne mælde ham de Udeblevne eller Forsømmelige i Følge 28 §. I øvrigt have saavel Brandsfogderne, som alle andre, i Henseende til Brandvæsenet, at vise Branddirektøren samme Lydighed, som dem hidtil har

har været paalagt mod Herredsfogden eller Birkedommeren.

3. Branddirektøren har, efter enhver Ildbrand, at foretage en Undersøgelse paa Brandstedet, hvorefter de saaledes indhentedes Oplysninger, tilligemed hans Indberetning, meddeles vedkommende Herredsfoged eller Birkedommer, hvem det efter Forordningens 30 § paaligger, at foranstalte Sagen paa lovlig Maade undersøgt; ligesom disse Rets-Vetjenter og i øvrigt, i Henseende til Justitiens Pleie i Brandsager, fremdeles iagttage, hvad dem i bemældte Forordnings 4 Kapitel er paalagt.
- 4) Endskjøndt Branddirektørerne fornemmeligen beskikkes for den almindelige Brandforsikkrings Skyld, og deres Løn tilveiebringes af de forsikrede Steders aarlige Brandkontingent, saa strække de dem, i Henseende til Brandvæsenet, paaliggende Pligter sig dog til alle Steder uden Forskjel i enhver Distrikt, hvad enten de ere forsikrede eller ikke.

(Fortsættelsen følger.)

Med Reskript af 2 d. M. til Stiftamtmandene over Aggershuus, Christiansands og Trondhjems Stifter, samt Overberghauptmanden, er det, i Henseende til de eligerede Mænds Valg for Fremtiden udi Kjøbstederne i fornævnte Stifter fastsat: at, naar Balance gives iblandt
de

de eligerede Mænd, skal Magistraten foreslaae 3de af de meest oplyste og retskafne Mænd iblandt Byens Indvaanere, af hvilke det hele Borgerskab, efterat Navnene betimeligen ere det bekjendtgjorte, vælger een, ved en skriftlig Seddel, som indleveres til Magistraten, og i Repræsentanternes Overværelse aabnes, for at samle Stemmerne. Dog skal Magistraten herved iagttage, at der, iblandt Repræsentanterne, stedse findes duelige Mænd af alle Borger-Klasser.

Blandede Efterretninger.

Den 18 Marts d. A. er Stud. Juris A. E. Alstrup forundt Bevilling som Translator i Kjøbenhavn udi det tyske, portugisfke, spanske, italienske, franske, engelske og hollandske Sprog.

Til Cancelliet er indkommen en Forespørgsel: om det kan være en Dommer tilladt, at indkalde Bedkommende til Examinations- og Undersøgelses-Forhører, under Falskmaals-Straf, paa Grund af, at Hensigten med disse Forhører, nemlig: at udfinde Sandheden, aldeles vilde forfeiles, dersom det ei skulde være tilladt at tvinge dem, der indkaldes til at møde, samt, at det først efter det afgivne Vidnesbyrd kan bestemmes, hvilke der blive at ansee som Parter, og hvilke som Vidner?

I den Anledning har bemældte Kollegium fundet fornødent, til almindelig Efterretning for Retterne, un-

der

der Dags Datum, at tilkjendegive samtlige Øvrigheder, at, da det af D. og N. L. I — 13 — 7, samt Forordningerne af 3 Marts 1741 og 3 Juni 1796 Kap. 1 § 3 er klart, at Falsmaalsbøder alene have Sted, som Evangsmiddel imod dem, der, efterat være indstevnte, som Vidner til en Ret, deraf udeblive, saa kan samme ikke heller i kriminelles Sager bruges imod andre, end dem, som udtrykkeligen, under Benævnelse af Vidner, ere indkaldte. Hvad derimod angaaer dem, som under et Inquisitions-Forhør i en kriminel Sag, uden Benævnelse af Vidner, indkaldes til at forhøres, eller personligt at møde, da bør Dommeren være bemyndiget til, at lade de uden lovligt Forsald Udeblivende, ved dertil af ham beordrede Mænd, afhente, og, i Tilfælde af Modsatte, at bruge Magt imod dem. Hvilket følger ei alene af D. L. I — 19 — 1 og N. L. I — 17 — 1, saavelsom D. L. I — 24 — 47 og N. L. I — 22 — 49, samt Analogien af adskillige særdeles Anordninger, der hjemle vedkommende Dommere saadan Myndighed, men fornemmeligen af Forordningen dat. 3 Juni 1796 Kap. 9, der, i at besale: at et saadant Forhør uafbrudt bør vedblive, ufridigen forudsætter, at Dommeren maa have Magt til at bruge de fornødne Evangsmidler imod de Indkaldte og modvilligen Udeblivende, efterdi det ellers stod til disse, ved deres Overhørigheid, at forvolde Forherets Afbrydelse og Undersøgningens Forsinkelse.

Ved kongelig Resolution af 7 Mai f. A. (hvilken er bekendtgjort ved Cirkulære af 6 Juli næstester), er det blevet tilladt Auktions- og Skifteforvaltere at lade Forseglinger, Registeringer og Auktioner i Huusmænds og andre Fattiges Boer forrette ved befittede Fuldmægtige i Distriktet paa disses eget Ansvar, til hvilken Ende bemældte Fuldmægtige kunne forsynes med mindre Protokoller, som autoriseres af Amtmanden, dog at det Passerede siden indføres i Hovedskifte- eller Auktions-Protokollen m. v. Da der i den Anledning er til Cancelliet indkommet Horespørgsel: om fornævnte Protokoller skulle forsynes med sædvanligt stemplet Papir; saa har fornævnte Kollegium, efter derom at have korresponderet med det kongelige Rentekammer, under Dags Datum, tilfjærvet samtlige vedkommende Øvrigheder, at, eftersom berørte Skifteforhandlinger siden skulle indføres i de ordentlige Skifte-Protokoller, og derfor alene kunne ansees som Koncepter for disse, kan der intet have imod, at de mindre Protokoller, som bruges til saadanne Skifter, kunne føres paa ustemplet Papir.

I Anledning af en Begjæring om, at et Grevskab maatte ved saadanne Evangsmidler, som Forordningen af 25 Juni 1790 § 1, jevnført med Forordningen af 23 April 1781 § 14, bestemmer, tilholdes at istandsætte endeel Vandgrøfter, som samme Grevskab, dels ef-

ter en Forening og deels efter Landvæsens Kommissi-
 onens Eragtning, skal være pligtigt at istandsætte og vedlig-
 holde, er til Cancelliet indkommen en Forespørgsel:
 om Eksekution skal, i et saadant Tilfælde, i Analogi af
 Lovens 1 — 24 — 36 og 42 foretages af dertil paa
 Amtmandens Requisition af Landstinget udmældte Ride-
 mænd, eller, om samme kan, saaledes, som ved Forord-
 ningen af 30 Jan. 1793 § 7 er bestemt i Henseende til
 de kongelige Skatters Inddrivelse, foretages ved Juris-
 dictionens Virkedommer og dermed videre fortfares saa-
 ledes, som benævnte Forordning foreskriver. I den An-
 ledning har Cancelliet, efter herom at have korresponde-
 ret med Rentekammeret, under 15 April d. A., tilfres-
 vet Stiftamtmanden over Lolland og Falster: at, da Hs.
 Majestæt ved Resolution af 3 April 1793 har bestemt,
 at de Evangsmidler, som ved Forordningen om de kon-
 gelige Skatters Oppebørsel m. v. i Danmark, 1ste Ka-
 pitels 5te og følgende §§ ere befalede, i Henseende til
 Skatternes Inddrivelse hos forsammelige Betalere, skulle
 for Fremtiden ligeledes anvendes i de Tilfælde, i hvilke
 militær Eksekution efter Forordningen af 23 April 1781,
 samt 25 Juni 1790, saavelsom den kongelige Resolu-
 tion af 2 Novbr. 1791, der ved en Kammer-Plakat
 af 10 næstefter er bekjendtgjort, angaaende visse Reg-
 ler for det ved sidstnævnte Forordning befalede Divella-
 tions- Arbeid, hidtil har fundet Sted for Forsømmelse
 med

med at præstere Penge, Arbeid eller deslige til nysmaakte Niemeed; hvoraf følger, at den, ved benævnte 2de Forordninger og Resolution, paabudne militære Erekution saaledes i Fremtiden skal være ophævet; saa vil der, i Overeensstemmelse med denne Resolution, i det omspurgte Tilfælde, blive at forholde.

3 Anledning af en indkommen Forespørgsel om, paa hvilken Maade Indkaldelser til Forligelses-Kommis- sionerne paa Landet skal foranstaltes, enten efter For- ordningen af 10 Juli 1795, eller efter Reskriptet af 11 Oktbr. 1799*) har Cancelliet, under 12 April d. A., tilskrevet Stiftamtmanden over Fyens Stift, at for- nævnte Reskript vil i denne Henseende blive at følge.

Fedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Totens resideren- de Kapellani i Aggershuus Stift, 330 Rdlr., hvoraf svares aarligen 40 Rdlr. Enke-Pension; Slagslunde og Gandløse Sognekald i Sjælland, 353 Rdlr., hvoraf svares 200 Rdlrs. aarlig Pension til den entledigede Sognepræst; Sognekaldet til Nørre-Sogn i Viborg med Annexerne Asmild og Tapdrup, 700 Rdlr., hvoraf svares aarligen til den residerende Kapellan 60 Rdlr., og til

*) See Collegial-Libenden for 1799. Side 644.

til den entledigede Sognepræst 300 Rdlr.; Ørkedals Sørenskriveri i Trondhjems Stift, hvoraf svares 300 Rdlr. aarligen til den entledigede Sørenskriver.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 2 Maii er Branddirektøren i Christiania, J. E. Smith, efter Ansøgning, i Naade entlediget, og Assessor H. Mathiesen i hans Sted beskikket til Brand-Direktor sammesteds; Kand. Theol. J. Foss konfirmeret til Personel-Kapellan for Ølgod og Strellus Menigheder i Ribe Stift.

Under det tydske Cancellie: Den 25 April er Diaconus P. Jessen i Bøhrden konfirmeret som Pastor til Cathrinenheerd i Landskabet Eiderstedt.

Under Generalitetet: Den 25 April ere de ved Ingeniør-Korpsen staaende Prem. Lieutenanter, Kapitainer af Infanteriet, v. Ramm, beskikket til virkelig Ingeniør-Kapitain, og v. Krieger benaadet med Ingeniør-Kapitains Karakter; Randrik v. Spørck udnævnt til Sec. Lieutenant ved det søndensjældske Infanteri-Regiment; Premier-Lieutenant v. Hægh-Guldborg af det 1ste jydsk Infanteri-Regiment forundt Kapitains Karakter af Infanteriet; E. L. Baron Guel Wind udnævnt til Kornet à la suite ved Husar-Regimentet. Den ved det norske Generalitets- og Kommissariats-Kollegies Bureau

reau staaende Krigsraad Hermannstorff til Bureau-Chef, hvorhos ham er forundt Justitsraads Karakter; den ved det forrige Feldt-Kommissariat, som 2den Sekretær og Bogholder, tilforn ansatte J. T. Borck i hans Sted til 1ste Stabs-Kopiist og Archivarius; og den ved det norske Artilleri-Detachement staaende Regiments-Quarttermester og Auditor Bergh til Bogholder og Kontrolør ved den norske Krigshospitals-Kasse, samt til adjungeret og sukkederende Bureau-Chef ved det norske Generalitets- og Kommissariats-Kollegium saaledes, at han tillige skal vedblive sin havende Regiments-Quarttermester- og Auditor-Tjeneste.

Under Rentekammeret: Den 19 Februar er Kopiist Hirschfeldt i det holsteenske Rentekammer-Kontor, efter Ansøgning, i Naade entlediget, og Kopiist Sivers i hans Sted beskikket til første Kopiist, samt Volontør Krebs til 2den Kopiist sammesteds. Den 30 April er den konstituerede Foged i Senjens og Tromsø Fogderier, P. Kreidal, beskikket til virkelig Foged sammesteds; Kopiist Værens, efter Ansøgning, i Naade entlediget, og Volontør Timm i hans Sted beskikket til 2den Kopiist i det første slesvigiske Kontor under Rentekammeret.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Numer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.